

ABONAMENTUL:
Pe un an . . . 160 Lei
Pe jumătate
de an . . . 80 Lei
Exemplarul . . . 3 Lei

ROMÂNUL

ORGAN AL PARTIDULUI NAȚIONAL-TĂRĂNESC ARAD

REDACȚIA
și
ADMINISTRAȚIA
ARAD
Strada Horia No. 2.
(Clubul Partidului
Național Tărănesc)

Opinia publică și durabilitatea guvernului.

Guvernul, — așa cum s'a ales parlamentul și senatul, cu violențe, abuzuri etc. de obște cunoscute — va avea lupte grele de dus pentru a se putea menține. Venit așa fără program, numai pentru a demola tot ce s'a clădit și a începe să clădească din nou ca jară alții să demoleze ce s'a făcut, nu promite nimic nou, nimic serios. Partidul național-tărănesc venit la guvern în timpuri grele a trebuit să înceapă zidirea unei clădiri noi pentru că cea veche a fost cu păreții perforați de șobolani, grinzile au fost putrezite și întregul schelet amenința să se huluie.

Din toată sărăcia acestei țări și cu multe sacrificii, numai în doi ani și jumătate guvernul d-lui Iuliu Maniu cu un parlament liber, perfect liber ales, a ridicat un schelet nou, pe baze durabile i-a pus acoperiș și ca oricare casă ce se zidește, mai era să se muruiască, vopsească, camerele să se mobileze, ca toți cari locuiesc în ea să se simtă bine, să aibă tot confortul. Cu ferestre larg deschise către străinătate, cu o poartă surprinzătoare, ospitalieră, casa cea nouă ar fi fost o mândrie națională. Și M. Sa Regele a voit ca, după ce scheletul, păreții și acoperișul au fost puși de maestri specialiști, pricepuți, să vină toți cei cari locuiesc și vor locui în casă, să-i vopsească păreții și camerele și să se mobileze după placul tuturor și astfel a chemat pe d. Titulescu să înghebeze un guvern de uniune națională. Formarea acestui guvern știm că n'a reușit. Veni d. Iorga cu un guvern și parlament compus din oameni aleși pe sprinceană. S'a unit cu d. Argetoianu și cu nemții și i s'a zis, așa singur, el de el, pe zgoadă, că e un „guvern de uniune națională“, — el, cu d. Argetoianu și cu svabii! Pe oricare copil să-l întrebăm, care știe că există în țara asta partide cu oameni mari, pricepuți, și buni români, și îl va desminti pe d. Iorga. Acest guvern nou, al d-lui Iorga, a hotărât dară să destrame scheletul făcut de oamenii pricepuți ai partidului naț. țăr. El se pune acum pe lucru și iată de unde începe stricarea casei: de jos! Dela temelie. Că ce se va întâmpla, numai D-zeu tatăl vede. Orice om cu scaun la cap știe că stricarea casei trebuie să se înceapă de sus și nu de jos, dacă vrea să înlăture ce e rău. Dar scheletul e nou, păreții sunt noi, acoperișul încă e nou, oare n'ar fi o pierdere de vreme și n'ar însemna altele noi cheltueli stricării lor? De ce n'ar fi mai bine să se continue opera bună și să se desăvârșească?

Iată, asta e politica de azi și asta e pricina că partidul naț. țăr. nu vrea să

sprrijinească noul Guvern, — pentru că nu se încrede în el și nici în capacitatea lui.

Lumea mare, opinia publică, — toată — știe acest lucru și asta-i pentru ce se arată neîncrezătoare în guvernul D lui Iorga. Este d. Iorga un mare meșter de carte, își scrie cărți câte vrei, — lucruri la cari se pricepe; noi îl cinștim pentru cunoștințele sale în istorie, cari au făcut și ne-au făcut cinste și în străinătate. Dar la politică nu se pricepe. În politică trebuie să fii altfel de cum este d. Iorga. Să ai un program bine chibzuit, ce d. Iorga n'are; să ai oameni în cari să ai siguranță și încredere, de cari d. Iorga n'are; să ai statornicie în păreri și perseverență, ce d. Iorga deloc n'are. Calitățile Dsale politice sunt contrarii cu desevărsire celor personale cărturărești și deosebirea aceasta îi va pricinui căderea.

Astea s motivele cari dau guvernării sale lipsa de durabilitate. Dar încă un motiv: persoana d-lui Argetoianu, care e rău văzut de toate partidele și de țară pentru abuzurile și ilegalitățile din alegeri și pentru trecutul său politic pătimas. Pe urmă mai îngreunează situația guvernului Iorga și faptul că parlamentarii sunt străini de circumscripțiile în cari au fost aleși. Principiul Partidului național-tărănesc e că fiecare circumscripție să-și aleagă oamenii săi, cunoscuți și merituosi, cari au luptat pentru binele public. Dar, precum am văzut și la alegerile din județul Arad, abea doi-trei dintre guvernamentali sunt arădani, și aceștia prea puțin cunoscuți afară de d. Mărcuș, ceilalți străini, veniți să se aleagă cu voturile noastre. Apoi decât așa reprezentanță, mai bine nici una!

Astea s motivele pentru cari lumea politică nu crede că guvernul Iorga să steie multă vreme la putere. Și așa, și cei mari și cei mici se îndoesc de durabilitatea guvernării actuale. Părerea unanimă este că Guvernul să fie fericit dacă va sta la cârmă un an iar mai departe nu va putea sta decât prin măsuri dictatoriale sau dacă vor interveni combinațiuni pe cari, azi, încă nu le putem prevedea.

Săteanul.

Logodnă. Prietenul nostru, d. Mihail Crișan, funcționar de bancă a logodit pe d-șoara Hortenzia Popovicu din Arad.

Călduroase felicitări!

„Monitorul Oficial“ de ieri publică rezultatele alegerilor din 1 Iunie pentru Adunarea Deputaților.

Schimbul de telegrame între M. S. Regele Carol II. și d. Ștefan Ciceo Pop cu prilejul aniversării restaurației.

Telegrama d-lui Ștefan Cicio Pop:

Majestății Sale Regelui Carol II.

București.

La împlinirea unui an dela marele eveniment istoric când a-ți fost proclamat de Rege din unanimitatea voinții Națiunii, rog pe Majestatea Voastră să binevoiască a primi omagiale felicitări și urări de fecundă, fericită și îndelungată domnie pentru mărirea Patriei și gloria Dinastiei.

Răspunsul Majestății Sale:

Ștefan Ciceo Pop

Arad.

Vă mulțumesc pentru urările acea frumoasă ședință a Par-așa de calde ce mi le adresați lamentului pe care ați presidat-o. in aceste zile cari sărbătoreau Carol

O furtunoasă ședință a organizației liberale din Arad.

Violente atacuri ale nemulțumiților contra președintelui dr. Mărcuș. — Simptome de destrămare. —

S'a observat de mai multă vreme o latentă nemulțumire la membrii mai tinări din organizația locală a partidului liberal ducist. Precum suntem informați furtuna a fost preparată dinainte și urma să erupă la timp oportun. Era deajuns ca partidul liberal ducist să lege cartel cu guvernul ca imediat după alegeri la 11 cor să se deslănțue cu violență în localul clubului din piața Avram Iancu. Convocați aci membri conducători ai organizației județene, președintele Dr. Mihai Mărcuș a fost ținta unor atacuri vehemente din partea membrilor adv. Păusești, (Arad), Dr. Novac (Pecica) și prof. Constantinescu (Arad) pentru motivul că deși există în localitate o instituție bancară, Banca Românească și fabrica de zahăr și de tricotaj sub conducere liberală, totuși mai mulți membri ai partidului nu-și

găsesc plasament la nici una, fiind preferați numai cei din jurul conducerii. În vacarmul general d. Mărcuș și-a anunțat demisia, găsind atacurile drept semne de neîncredere a membrilor în Dsa. Nu se știe în acest moment până unde vor degenera nemulțumirile, dar un fapt e dovedit, că în organizație se petrec mari schimbări. În aceeaș ședință s'a cerut insistent și intervenția pentru numirea d-lui Dr. Ursu ca primar al orașului în locul d-lui Dr. Cornel Luțai și înlocuirea chestorului Dr. Moga Romul de a cărui menținere la Arad membri organizației îl fac vinovat pe d. Mărcuș, bănuindu-l că ar fi intervenit la ministerul de interne pentru menținere, atunci când era vorba ca în fruntea chesturii să fie adus un membru al partidului.

Rep.

Repartizarea definitivă a mandatelor de deputați

Comisia centrală electorală terminându-și lucrările a dat publicității rezultatul definitiv. Au luat prin urmare mandate următoarele partide și grupări:

1. Guvernul cartelat cu liberalii ducști, svabii, sașii și dizidenții partidelor: 289
2. Partidul național-tărănesc singur: 30

3. gruparea liberală georgistă: 12
4. partidul averescan: 10
5. partidul maghiar: 10
6. gruparea cuzistă: 8
7. gruparea lupistă: 7
8. partidul social-democrat 6
9. gruparea sterista cu anticămătarii 6
10. comuniștii: 5
11. partidul evreesc: 4

Alegerile parlamentare în jud. Arad.

~ Fapte și precisări. ~

8. Iunie 1930. Coincidența fericită a făcut ca în acea zi să fiu în București, — gentileța unui parlamentar de pe atunci mi s'a făcut posibil ca să asist la Adunarea Națională, care a proclamat cu nemărginită însuflețire pe exilatul Prinț de Regele Carol II. al României.

Azi la un an abia, când scriu aceste rânduri în grădinița casei mele delatără despre „alegerile“ recent efectuate, și contemplez evenimentele, cari au dus până la aceste alegeri precum, desfășurarea lor, îmi pare tot un vis, — un vis magnific descălăcarea și înscăunarea lui Făt Frumos, iar un vis urât dimiterea partidului național-tărănesc dela putere și înscăunarea hidrei Argetoianu-Manoilescu sub firma până mai eri cu nume resonant N. Iorga. Au fost un vis urât „alegerile“ efectuate așa de sălbatic, cum nici cele din 1922, 1926, și 1927, nu pot concura cu ele, și cari alegeri toluși au făcut evidența, că partidul național-tărănesc se bucură încă de încrederea Țării, și că sub raport a lipsei de popularitate nu era cazul să se facă uz de prerogativa regală de a consulta Țara . . . Ori sub raport de capacitate, nu cred că este un naiv în Țară, care să creadă în puterea și eficacitatea de acțiune regeneratoare națională a consorțiului Argetoianu-Manoilescu, primul cel mai cinic al doilea cel mai lipsit de scrupul politician în Țara Românească.

Scrim aceste rânduri, pentru-că să afirmă că alegerile în județul Arad au fost libere, cărei împrejurări să poate mulțumi, că partidului Național-tărănesc nu i s'au diminuat sufragiile date de aproape 18.000. voturi față de 30.500. voturi întrunite de guvern, în carisunt a se socoti voturile compact liberae și cele compact germane 15.000. Ori dacă alegerile ar fi fost perfect libere proporția voturilor era de tot alta. Ne închipuim alegeri efectuate sub un guvern absolut neutru de exemplu.

Alegerile din județul Arad au fost întrunite atât libere într-un cânt nu s'au schimbat urnele, alegătorii nu au fost reținuti dela vot — o singură încercare a fost de care vom mai vorbi — . . . incolo s'au încercat, parte cu reușită deplină, toate apucăturile și matrapazlicurile electorale.

Nu vorbim de zestra guvernamentală, marea spuză de funcționari de Stat, județ și comună, cari cu puține excepții votează cu guvernul, și sunt învinși în evidență să facă aceasta Incontestabil, că jocul de jongleur dus cu primarii și consiliile comunale și au avut efectul deplin. Dovadă alegerile pentru un senator al consiliilor comunale, unde candidatul guvernului a întrunit 1092. voturi față de 660, a candidatului național-tărănesc, atunci când toate consiliile, exceptând câteva puține românești și cele din satele minoritare — toate sunt compuse din membrii partidului național-tărănesc. Înainte de alegeri s'a făcut cel mai diabolic joc cu dizolvarea consiliilor sau nedizolvarea lor, și trebuie să recunoaștem — după cum arată cifra de mai sus — că membrii consiliilor noastre în majoritatea lor mare s'au lăsat mișcați de mirajul continuării puterii lor în comună: au mers cu gu-

vernul, au sabotat lupta partidului nostru, dacă nu chiar au lucrat fășis contra partii cedând presiunilor, amenințărilor puternicilor moment în al zilei Rămâne deci ca prima precizare: *In viitor să alegem numai atari primari și consilieri, cari și în opoziție, chiar cu riscul dizolvării rămân membrii credincioși ai partidului național-tărănesc.* Unde pui, că toate aceste consilii și așa nu vor fi de lungă durată, — dl Argetoianu — nevorbind de micii satrapi local — se vor îngriji de dizolvarea lor. Unde este deci libertatea alegerilor când s'a practicat cea mai deșantată teroare asupra conștiințelor alegătorilor?

Acești teroare asupra conștiințelor alegătorilor s'a exercitat și în alte părți. Amintim numai promisiunile și amenințările de care s'a făcut uz față de coloniștii români de lângă Ineu și Chișineu-Criș, cari până'n unul erau angajați pe lângă partidul național-tărănesc. Ori fiind puși sub teroarea cea mai feroce, amenințați fiind de a fi puși pe drumuri, până'n unul li s'a escamotat votul pentru lista guvernamentală.

S'a încercat teroare armată în ziua alegerii pentru Cameră la Hălmașiu Pretorul ad hoc Băleanu cu forța armată a încercat să rețină lumea dela vot. A fost un moment penibil de grav. Încercarea sanguinarului loțitor de pretor a dat greș numai în urma opunerii sătenilor cu trupurile lor goale, care a adus o strașnică bătaie beliciosului loțitor de pretor. Încercarea de operațiune a strâns și mai mult rândurile neînfricaților Hălmașeni, cari peste 80% au votat cu roata

A influențat mult libertatea alegerilor împrejurarea, că de ziua alegerilor atât pereții localului de votare, cât în zona de votare erau cu nemiluita afișate placatele așa numitei Uniuni, plus chipurile scârboase injurioase despre dl I. Maniu. Dacă președinții de alegeri au uitat ca acele să fie îndepărtate, era de datorința candidaților, asistenților și delegaților ca să ceară îndepărtarea lor. Puține cazuri știm de aceste. Un candidat la una din aceste multe alegeri cerând judecătorului să îndepărteze afișele lipite pe localul Primăriei, localul de vot, lamenta că ce va zice prefectul, și când i s'a spus că ce are D-Sa cu prefectul zicea că e penibil pentru ei lucru acesta — și a îndepărtat chipul care ultragează pe dl Maniu, iar apelul dlui N. Iorga l'a lăsat intrând cu același candidat în transacție asupra acestei lăsări. Condescente de aceste față de președinți evident înainte scontate au costat multe mii de voturi candidații opoziției.

Și că în privința acestor afișe, manifeste este așa: e un exemplu clasic următoarea întâmplare: Vorbind cu dl Dr. Șt. Grigoroviciu fost asistent, al listei național-tărăniste pentru Senat la cele două Șimanduri și amintindu-i, că la alegerile pentru Senat se vede o simțitoare ameliorare a raportului de voturi în favoarea partidului național-tărănesc ne a pus, că aceasta să poate mulțumi împrejurării, că intervenind la dl președinte s'au luat toate afișele și manifestele aflătoare pe și în jurul localului de votare.

Aici să amintim și ce am văzut la o secțiune de votare: Pe coridorul localului de votare este afișat — crala Senat — un buletin de vot anulat, ca să vadă alegătorii listele cu semn și cu candidați, — și lucru nostim linia creonului vântat era tras peste roată, iar pe numele candidaților era scris „anulat“ — curioasă coincidență. Un alegător mai scuturat a și întrebat un asistent al nostru cu fină ironie țărănească: Că lista național-tărăniste este ea „anulată“? Nu era de datorința celor în drept să ceară îndepărtarea acestui buletin astfel anulat, precum în cazurile de mai sus toate afișele aflătoare pe și în jurul localului de votare.

A doua precizare ce se desprinde de aici este: *Ca candidații, asistenții, delegații să ceară îndepărtarea tuturor afișelor în zona de votare.*

Un alt fapt, care a eschis libertatea alegerilor și a produs corectivul dorit de guvern este, că au fost președinți, cari în decursul zilei oboșind, au lăsat ca buletinele de vot să fie puse în urnă de diferiți asistenți ori delegați, cari aveau grijă să strecore pe nevăzute buletine de ale guvernului, cărțile de alegători erau la notari, și depindea de sâmbul bun al respectivului notar că le elibera proprietarului adăvărat sau unui camuflat. Erau aceste operațiuni, cari naivilor de prezenți u le bătea în ochi, căci doar „alegerile erau libere“ Să zice că un mic funcționar vindea cărțile de alegători 40 lei bucata, — cărțile au mers la destinație, bietul funcționar caută acum paralele. (sistemul suveică) La multe secții, cari au votat nu au fost notați că și au dat votul deja.

A treia precizare ce se impune: *Nu este suficient, ca asistenții și delegații să fie la început, la sigilarea urnei de față, să nu îngăduie, ca altul de cât președintele să pună buletinul de vot în urnă, iar alegătorilor cari cer cartea de alegători în ziua alegerii să i se dea de judecător numai și după ce i s'a stabilit indentitatea, iar votantul să fie însemnat în registru că a votat deja.*

Unul din cel mai importante acte al alegerilor este: scrutiniul. Și la alegerile aceste cei mai mulți din președinți-magistrați au făcut scrutiniul la văzul tuturor, sau punându-le pe masă buletinele după număr, sau având magistratul în jurul său candidați etc. și cetnd buletinele dând, cum cere legea cea mai largă publicitate scrutiniului. Ori și de data aceasta sau aflat destul magistrați, cari au făcut scrutiniul singuri stând în un colț, asistenții sau delegații stând aparte și însemnând numărul voturilor exprimate. Nu voim a zice nimic, nu voim a crede nimic, dar constatăm că acest procedeu de a face scrutiniul este contrar legii, și este în dauna magistraturii cea ce lumea vorbește pe socoteala lor, mai ales că sunt cunoscuți nominal acei d-ni magistrați, cari au făcut așa scrutiniul. Noi nu anticipăm nimic și nu putem afirma că acolo sau măsluit voturile. Amintim numai, că în anul 1927. la alegerile pentru Cameră un candidat s'a postat înapoia judecătorului, care făcea scrutiniul . . . Judecătorul — scotea buletinele cu o reperiție diabolică, abia le desfăcea,

adecă nici nu le desfăcea bine și zicea: 1. 1. 1. rar un alt număr dl. dela spate nici nu putea urmări, adecă să se convingă că este numărul 1. — și atunci numărul 1. a fost al guvernului — altă dată i se nezearea că era alt număr poate 2. ori 3. chiar Iar când candidatul nostru și'a permis a face o observare, i s'a ripostat, că: „Nu-mi place că nu aveți încredere în magistratură“ — la ce i s'a răspuns „încrederea noastră este nelimitată, dar nu facem alta, decât ne folosim de un drept garantat prin lege“

Cerem de pe acum dlui Prim-președintele al Tribunalului Arad, în calitate de Președinte electoral județean, ca să îndrume în viitor pe d-nii magistrați, ca scrutiniul să-l facă conform legii la văzul tuturor, chiar peste condescendența asistenților etc. prezenți căci este un păcat ca nefiind nimic la mijloc, să fie un ori alți domni magistrați suspectați pe nedrept.

A patra precizare ce se impune este: *Ca asistenții, delegații, candidații etc. să ceară ca scrutiniul să fie făcut pe față, și respectiv să se convingă personal de fiecare vot unde a fost dat, sau că este anulat.*

Ca a cincea precizare se impune deci, ca la fiecare secție de votare să asiste ca asistent și un intelectual, carele să se fiină strict de prescripțiile legii, căci întâmplările descrise mai sus, cari au dus la precizările de până acum arată, că ce desavantaj poate eși pentru listele opoziționiste dacă nu se cere respectarea integrală a literii și spiritului legii. Condescenta față de președintele secțiunii, pentru că asistentul este prieten cu judecătorul, sau (advocat) și deci „nu vrea să l supere, căci are interes“ — dusă până la esces nu are ce căuta, atunci când cerc un drept garantat prin lege. . . .

Între atari împrejurări și în acest cadru au decurs alegerile dela Cameră și Senat, — totuși cu rezultat satisfăcător. Secțiunile din părțile muntoase ale județului: Hălmașiu, Vărfuri, Gurahonț și Săvârșin au dat atât la Cameră cât și la Senat majorități absolute, secția Șepreș atât la Cameră cât și la Senat, a cărei comune sunt deja pe șes, a dat majorității relative, secțiile Curticiu, Grăniceri, Zărând, Semlac, Târnova, (la Cameră numai) toate pe șes, atât la Cameră cât și la Senat au dat voturi cam egale cu ale listei guvernamentale. Secțiunile de votare Nădlac, Chișineu, și Șimand la alegerile pentru Senat au produs un percent mai ridicat de voturi față de voturile dela Cameră. Celelalte secțiuni cu populațiune românească au întrunit un număr de voturi dela 30%—90% față de voturile primite de lista guvernului.

La alegerile pentru Senat în general lista partidului național-tărănesc percentual a primit mai puține voturi decât la Cameră. Aceasta se esplică prin faptul, nu că bătrânii ar fi mai puțin însuflețiți de partidul național-tărănesc, ci lucrăturilor duse în stă mai mare a celor în general descrise mai sus, precum și minciunii sfruntate ce s'a „bătut cu doba prin sate“ la

Cazul băncii „Cetatea“ din Brașov.

Se știe că judecătorul de instrucție al tribunalului Brașov a arestat în ziua de 9 Iunie orele 7 seara, pe d. Gh. Crișan implicându-l în afacerea băncii „Cetatea“. Ieri mandatul de arestare a venit spre confirmare în fața tribunalului Brașov s. II. a. Dezbaterile au început la ora 11 dimineața și au durat până la orele 6 seara.

D. Gheorghe Crișan s'a prezentat în fața tribunalului asistat de d-nii avocați Romulus Georoceanu din București, fost senator, d. Constantin Moga, prodecanul Baroului Brașov, dr. Neaguș Aurel, dr. Neaguș Precup, dr. Bujor Teculescu, dr. Silviu Mugur, dr. Ioan Goroiu, decanul Baroului Brașov, dr. Cornel Voicu, fost ajutor de primar.

Sala de ședință era plină de numeroși prieteni, oameni politici și ziaristi, care ținea să asiste la dezbaterile acestui proces înscenat.

Tribunalul a dat cuvântul d-lui Gh. Crișan care s'a prezentat într-o ținută demnă, dând răspunsuri precise. Cu un calm desăvârșit d-sa a explicat Tribunalului că în anul 1921-1922 a primit d-sa și d. Coltor din partea consiliului de administrație al băncii „Cetatea“ un mandat ca să meargă în America spre a face propagandă printre Românii de acolo ca să cumpere acțiuni sau să depună sume de bani spre fructificare la Banca „Cetatea“. D-sa arată că atât în 1922, cât și a doua oară în 1924, și-a împlinit mandatul său determinând pe Românii din America să facă importante depuneri spre fructificare la Banca „Cetatea“ Pentru această propagandă care era în interesul instituției și al țării, de oarece atrăgea în țară capitalurile Românilor din America, d-sa a avut din partea consiliului de administrație o sumă fixă de 400 dolari pe lună, plus cheltuielile de deplasări. D sa a stat în America circa 1 an și 1/2 și în acest interval a reușit să facă legături cu cele mai importante bănci din America și chiar să creeze acolo o sucursală a băncii „Cetatea“ cu tot personalul necesar.

Cheltuielile făcute cu aceasta propagandă a două persoane cu deplasările în toate centrele românești din America, cu diurna sa fixă precum și cu crearea acestei filiale, precum și plata personalului, au fost de circa 4,990,000 le. Și dacă ținem seama de valuta anului 1921-1921, apoi d. Crișan nu numai că n'a făcut risipă, dar a și debursat din punga sa sume de bani. Pentru toate aceste cheltuieli d. Crișan a trimis chiar din America conturi și acte justificative în regulă, acte care au fost primite de societate, înregistrate și verificate.

Directorul Iosif, care azi este dispărut, n'a trecut însă aceste conturi la pas ci la activ prin calculele care îl privesc. D. Crișan arată apoi că la întoarcerea sa din America consiliul de administrație i-a mulțumit atribuindu-i calitatea de administrator. Că în 1925 însă d-sa și întreg consiliul de administrație au fost înlocuiți pentru că totuși să fie reales în consiliu în anul 1929. D-sa a refuzat aceasta demnitate și dela 1925 până azi n'a mai luat parte la conducerea Băncii.

In calitate de om politic, atunci

când prietenii săi i-a cerut sprijin, l-a dat cu totul gratuit așa cum cu totul gratuit a prestat și serviciile de membru în consiliul de administrație și administrator delegat. D-sa arată în continuare că întreaga conducere era în mâna d-lui Iosif, directorul băncii, azi dispărut. Respinge cu energie toate capetele de acuzare formulate în mandatul de arestare și arată că aceasta este o calomnie. Explicațiunile date au făcut impresie.

Luând cuvântul avocatul apărător.

D. Georoceanu dsa arată că încă dela 1921 politicianii din București, cei cari conduc țara, neputând ațrăge pe ardeleni prin promisiuni și fel de fel de oferte, în tabăra lor, de oarece ardelenii sunt oameni de convingeri politice, au început a-i ataca.

Astăzi, spune d. Georoceanu, ne găsim în fața unei înscenări puse la cale de aceiași politicieni exasperați că ce-

tatea Ardealului nu cedează atacurilor lor.

D. Georoceanu cere infirmarea mandatului de arestare pe motivul că nu există delict de însălcăciune.

Acuzațiunea că 1.500.00 lei s'ar fi amortizat ulterior fără știrea consiliului — este o acuzație care nu-și are temei de oarece privește pe administratorul delegat sau pe director, și nu pe un membru din consiliu de administrație.

În ceea ce privește depunerile depozitarii să se adreseze Băncii să ceară verificarea gestiunii pentru că se constată că Banca e falită și să se urmărească — directorul — nu la întâmplare parchetul să facă vinovat pe un fost membru în consiliu pentru o gestiune de acum 10 ani, care a fost verificată până și de un inspector ale Băncii Naționale.

D. Georoceanu spune că neexistând delictul de înșeleciune d sa nu poate fi de acord cu d. procuror că d. Crișan trebuie menținut arestat.

Tribunalul după o oară de delibereare a infirmat mandatul de arestare. Parchetul a declarat apel.

Repartizarea mandatelor opoziției pe județe

Dăm mai jos modul în care comisia centrală electorală a repartizat mandatele opoziției pe județe la Camera:

Partidul național țărănesc a luat câte un loc în județele: Alba, Caraș, Tulcea, Severin, Muscel, Hunedoara, Argeș, Făgăraș, Sibiu, Gorj, Someș, Sălaj, Cluj, Mehedinți, Constanța, Turda, Vlașca, Satu-Mare, Vâlcea, Năsăud, Arad, Bihor, Cetatea Albă, Târnava Mică, R. Sărat, Ismail Dolj, Ialomița, Brașov, și Putna.

Georgiștii au luat mandate în județele: Iași, Covurlui, Baia, Dolj, Romanai, Cahul, Tecuci, Prahova, Bacău, R. Sărat, Constanța și Brăila.

Partidul poporului, în județele: Ialomița, Năsăud, Mehedinți, Teleorman, Făgăraș, Tecuci, Vlașca, Covurlui, Dâmbovița și Ilfov.

Partidul maghiar în județele: Trei Scaune, Ciuc, Mureș, Cluj, Odorhei, Târnava Mică, Sălaj, Satu Mare, Bihor și Brașov.

L. A. N. C., a obținut în județele: Suceava, Rădăuți, Dorohoi, Botoșani, Storojineț, Baia, Iași, și Fălciu.

Lupiștii în județele: Fălciu, Someș, Dolj, Tighina, Târnava Mare, Dâmbovița și Bihor.

Socialiștii în județele: Sălaj, Ismail, Caraș, Satu Mare, Câmpulung și Cernăuți.

Steriștii în cartel cu Liga contra camatei, în județele: Sorooca, Bălți, Cetatea Albă, Gorj, Lăpușna, și Târnava Mare.

Comuniștii în județele: Cernăuți, Bihor, Mureș, Timiș Torontal, și Satu Mare.

Partidul evreesc în județele: Maramureș, Cernăuți, Storojineț și Sorooca.

După cum am aflat guvernul a mai câștigat 2 locuri, unul la Someș prin căderea d-lui Al. Lucian (socialist) și altul la Trei Scaune prin căderea d-lui dr. Ed. Abrudbanyay (maghiar).

La Someș locul d-lui Lucian a fost luat de d. dr. Gh. Bratu, iar la Trei Scaune, mandatul pierdut de partidul maghiar a revenit d-lui D. C. Vasiliu.

Liberalii duciști și-au reluat libertatea de acțiune

Alegerile fiind terminate organizația centrală a liberalilor duciști a dat un comunicat către toate organizațiile din țară, că își reia libertatea de acțiune, cartelul cu guvernul fiind încheiat numai pe durata alegerilor. Deasemenea s'a mai dispus că membri organizațiilor liberale duciște să nu accepte nici o funcție fie în consiliile comunale fie în acele județene sau în altele.

Parlamentarii duciști fiind convocați în o ședință, de d. Duca, au hotărât că în parlament și senat să se țină în rezervă, luând atitudine ostilă față de guvern unde se va găsi că lucrările ar fi contrare principiilor partidului liberal.

În legătură cu această atitudine de viitor a partidului liberal ducist ziarul „Cuvântul“ din 6 cor. scrie că li-

beralii ducist nu pot avea în parlament alt program decât al guvernului dat fiind pactul electoral. Ziarul să teme nu cumva liberalii reluând libertatea de acțiune, guvernul să fie amenințat în existența lui căzând pradă marelui majorității a opoziției, între care se enumeră și partidul liberal care grație cartelului și imprudenței politice a guvernului dispune de peste 80 mandate în Cameră.

Dar același ziar se mai ocupă și de d. Ducă pe care îl reduce la zero din cauza hotărârii pe care a luat o partidul liberal față de guvern. „Aportul electoral — scrie „Cuvântul“ al acestui șef de grupare politică se reduce astfel la zero în cartelul pe care l-a încheiat cu guvernul, pentru salvarea cu orice preț a unor aperișe dovedite astăzi frauduloase“.

Că guvernul este așteptat la o atitudine ostilă din partea liberalilor duciști mai rezultă și din următoarele rânduri, din același ziar socotit semi-oficial al guvernului. „Din calculate făcute până acum, pe baza cifrelor provizorii, guvernul necontând pe când pe concursul liberalilor aleși pe listele sale, poate conta pe o majoritate de 220—250 (?) deputați“. Esențialul nu este această cifră ci faptul că oficiioasele și semioficiioasele guvernului sunt îngrijorate de atitudinea opoziției și preocupate de conduita partidului liberal, în care nu se încred chiar dacă guvernul a fost cu il în cartel în alegeri. În cât privește cifrul de 220—250 este exagerat și nu corespunde realității din motive de ordin politic, știind că între mandatarii guvernamentali nu există omogenitate, că deci sunt adunați din oameni fără experiențe sau din refugiații sau naufragiații partidelor opoziționiste, cari nu pot fi un temei serios guvernului.

Mersul trenurilor de vară

Pleacă dela Arad :

Spre Timișoara tren personal la ora 3.45 (dim), 6.14 (dim), motor 7.34 (dim), tren pers. 8.30 (dim), 13.27 (1.27 d. m.), 16.17 (4.17 d. m.), 20.40 (8.40 seara).

Spre Oradea-mare, tren personal 3.38 dim., 9.35 dim, 15.55 (3.55 d. m.) 20.30 (8.30 seara).

Spre Brad: personal 7.33 dim., motor 12.27 amez, motor 16.52 (4.52 d. m.)

Spre Simeria: orient 4.44 dim., pers. 7.03, accel, 16.00 (4 d. m.), pers. 20.50 (8.50 seara), accel. 23.30 (11.30 noaptea),

Spre Curtici: orient 3.08 dim, accel. 6.16 pers. 6.34, accel. 13.36 (1.36 d. m.) pers. 13.50 (1.50 d. m.), la Lökösháza: pers. 8,25 dim, pers. 17.34 (5.34 d. m.)

Spre Pecica: la Bătania motor 6.05 dim, motor 9.00 dim, la Pecica motor 13.05 (1.05 p. m.) la Bătania motor 15.30 (3.30 d. m.), la Pecica 20.55 (8.55 seara).

Spre Jimbolia: personal 6.01 dim, pers. 13.39 (1.39 d. m.)

Spre Radna: pers. 10.28 dim, motor 18. (6 d. m.)

Spre Săvârșin: mixt 13.38 (1.38 p. m.),

Sosește la Arad.

Dinspre Timișoara: pers. 12.10 noaptea, pers. 6.00 dim. pers. 9.20 dim. pers. 11.56 a. m., pers. 13.26 (1.26 d. m.) pers. 15.18 (3.18 dm), pers. 20.15 (8.15 seara).

Dinspre Oradea-mare: pers. 3.06, dim, motor 8.15 dim. pers. 12.26 amez pers. 19.15 (7.15 seara).

Dinspre Brad: motor 8.54 dim, motor 13.21 (1.21 dm), pers. 20.10 (8.10 seara).

Dinspre Simeria: pers. 12.23 noaptea, orient 3 dim, accel. 6.06 dim, pers. 12.07 amez, accel, 12.56 amez.

Dinspre Curtici: orient 4.38 dim, pers. 7.00 dim. pers. 11.36 a. m., accel. 15.38 (3.38 dm), accel. 23.11 (11, 11 noaptea).

Dela Lökösháza: pers. 7.58, dim, pers. 17.16 (5.16 dm)

Dinspre Pecica: pers. 6.23 dim. dela Bătania pers, 9.17 dim. dela Bătania pers. 11.55 dim. dela Pecica pers. 14.52 (2.25 dm) dela Bătania motor 19.23 dm)

SPORT

Gloria-Olympia 4:3 (2:2; 3:3; 4:3)

Luni 8 Iunie pe arena „Gloria“ în cadrele emulațiilor pentru „omul de bronz“ donațiunea F. Geier, soc. S. G. A. Arad — a avut loc întâlnirea amicală dintre „Gloria“ și „Olympia“.

Rezultatul oglindește fidel fizionomia jocului desfășurat și raportul de forțe al combatanților.

Diferența minimă cu care „Gloria“ a dispus de adversar, se datorește jocului însuflețit practicat, tot timpul la „olympiști“, iar dacă „Gloria“ totuși a învins este un merit al „tehnicii proprii“ prin care repune în mod obișnuit orice adversar.

Publicul de mult n'a văzut joc atât de variat și interesant ca cel prezentat Luni, care în fond era un „match local“ peste așteptări. S'a putut constata că „Gloria“ după o „șesire din formă“ trecătoare, cu această ocaziune s'a prezentat strălucit, iar „olympiștii“ apărând cu ce au avut mai bun s'au confirmat ca adversari serioși ai „Gloriei“. Ambele echipe au arătat ce se poate când se vrea.

„Gloria“ deși cu oameni de rezervă, a apărut completă „ca formă“ astfel: Drecin—Hustig, Albu—Szabo, Faur, Cheta—Igna, Trifu, Aliman, Muntean, Uncu; iar „Olympia“: Kiss—Variași, Variași—Buda, Cuedan, Eghedi—Nagy, Docmani, Barbu I. Coșma, Barbu II.

În cele 2x45 minute, ambele echipe au avut succese egale, când demitând când fiind comprimați la poartă — jucând la 3:3.

În matchul de prelungire „Olympia“ oboșită decade, — cauza e jocul din prețuia de Duminică — și astfel în al cincilea minut „Gloria“ marchează prin Aliman (4:3) asigurându-și victoria.

Reacțiunea Olimpistă e fără rezultat, căci nici prin repetate „lovituri de colț“, nici „pedepse“ nu poate egala, rezultatul rămânând neschimbat în favoarea „Gloriei“.

Incontestabil „Gloria“ era superioară „Olympiei“ dar iuțimea și însuflețirea acesteia din urmă a contribuit mult la aspectul fumos al matchului. Înaintașii ambelor echipe erau la fel de periculoși arătând lucruri frumoase. S'au remarcat acțiunile Aliman, Igna, Uncu, precum și Coșma, Barbu I, Nagy, Barbu II. la olimpiști. Cât privește linia de half a „Gloriei“ era mult superioară „Olympiei“, la care singur Cuedan a impus. Fundașii „Gloriei“ cât și ai „Olympiei“ erau la datoriță, apărând mult și prezentând forma cea mai bună. Naționalul Albu, era fundașul cel mai util.

„Gloria“ astfel este câștigătoarea „omului de bronz“ cu două victorii: asupra Soc. S. G. A. 3:0, și asupra „Olympiei“ cu 4:3 [(2:2) (3:3) 4:3] a II. în clasament este „Olympia“, a III muncitorii și a IV S. G. A.

Emulația a plăcut mult spectatorilor doritori ai matchurilor mai „vehemente“ și cu multe peripeții. La tot cazul acestea sunt posibile numai în asemenea cadre unde jucătorul își găsește prin sine o imediată răsplată în cucerirea medaliei de bronz.

Arbitrul Czegka corect, merită laude ținând jocul bine în mână cu autoritatea-i nepărtinitoare.

CAMPIONATE

U. D. R. (Resița)—Prahova 3:2 (1:1)
H. T. V. (Sibiu)—Crișana 6:4
Liga de Nord—Liga de Est 4:3 (2:1)

Alegerile parlamentare în județul Arad.

— Fapte și precisări —

Continuare din pagina II.

ordinul prefecturii din Arad că, guvernul la alegerile pentru Camera a învins cu 70% pe întreaga Țară, atunci când este știut, că guvernul pe lângă toate matrapazlicurile electorale, furt de urne, violențe arestări etc. practicat deosebi în Vechiul Regat și Basarabia, — cine are fericirea să audă în intimitate judecătorii noștri din Arad cari au fost deteșăși în Basarabia despre modul cum au fost efectuate alegerile „posibilmente libere“ în Basarabia i se face părul măciucă, nu a întrunit decât abia 47%, — și acestu percente — cum se afirmă — după ce procesele verbale de alegere au fost retrimise în Basarabia pentru corectare ulterioară. . . .

Afară de aceasta pentru asigurarea lista guvernamentale procedurile susdescrise s'au întezit, pe alocuri, unde era posibil suveica a funcționat mai vartos, căutând lista guvernului a face și deosebite carteluri, evident cu promisiuni multe și mari. . . . Nu știm la cel rezultat va fi dus încercările de a închea cartel cu partidul evreiesc, dar atâta știm că cartel s'a încheiat cu bapțiștii din județul Arad, — de aici la anumite secțiuni scadea rîneul voturilor, acolo unde bapțiștii locuiesc în mase mai compacte: Bocsâg, Șebis, Buteni.

Care a fost prețul votării bapțiștilor cu lista guvernului îi privește, — vre o biserică nouă bapțiștă, propagandă liberă etc., — dar totuși se pune o întrebare dlui Dr. T. Botiș, in-

tâul ales pe lista guvernului și care le este directorul Academiei Teologice din Arad și P. S. S. Episcopul Dr. Gr. Comșa din Arad: află ei de compatibil ca o față bisericească atât de sus pusă, ca a părintelui Dr. T. Botiș să fie ales cu dumuiul voturilor bapțiște și acele voturi să fie obținute prin concesii făcute evident în detrimentul Bisericii ortodoxe române, în a cărei sân P. S. Episcopul Aradului vrea să reducă pe bapțiști, și cari s'au dat votul pe părintele Dr. T. Botiș după ce au primit asigurări de sprijin moral și material din partea Statului? Nu cred Sfinții Părinți, că dl Dr. T. Botiș trebuie să abdică de mandatul astfel primit? Ori voturile bapțiștilor sunt bune, dar de injurat se pot mai departe. Noi, cari facem politică îi reprimim cu drag în sânul partidului, de unde pe moment au plecat, cu acea că păvaza Bisericii lor tot partidul politic național-tărănesc este în primul rând, și nu părintele Dr. T. Botiș, pe care au votat, și care trebuie să aibă grijă de a sa biserică.

Nu putem închia aceste rânduri fără a nu constata, că în Arad din nou plutește spiritul, pardon dlul decedatului I. Georgescu, care a lăsat discipoli poate mai rafinați, și că spiritul de destindere inaugurat de guvernarea național-tărăniste să risipește în neant. Cine vrea să înțeleagă poate înțelege. . . .

Craz.

Programul cinematografeilor la 14 Iunie

Cinema Central: *Patimi încătușate* în rol principal *Conrad Weidt*

Cinema Select: *„Dr. Fu Manchu“*

Cinema Elite: *„Prințesa benzinei“* în rol principal *Reg. Denny*

Cinema Grădiște: *„Vârtejul Parisului“* cu *Lile Dagover*

Cinema Gai: *„Buze înveninate“* în rol principal *Raquel Meller*

Dum. 14 Iunie HUNGARIA--C. A. A.-Gloria comb.

A n u n ț.

La comanda adresate subscrișului — din partea mai multor colegi și librării, prin prezenta — cu onoare — răspund, că deja din lucrările mele didactice:

1. Călăuzul învățătorului,
2. Terminologia studiilor fizico-chimice,
3. Repertoriu de aforisme pedagogice—științifice și
4. Chestii dascălești de actualitate, cu finea șanului trecut, s'au epuizat toate exemplarele.

Intru cât s'ar insinua abonanți în număr suficient, le-aș scoate toate lucrările ori în parte în a II-a ediție despre ce voiu da anunțul convenit la timpul — său.

Pâncota, (jud. Arad) la 8/VI 1931.

Ioan Crișian

director școlar de stat.

**Citiți și răspândiți
„Românul“**

Primăria comunei Comlăuș.
No. 786/1931.

Publicațiune de licitație

Primăria comunei Comlăuș, publică următoarele licitațiuni pe ziua de 27 Iunie 1931 la orele 9 a. m. în localul primăriei.

I. Pentru furnizarea alor 4 vagoane lemne de foc cl. I. necesare școalelor de stat, — 3 vagoane lemne de foc cl. I. necesare comunei Comlăuș și 2 vagoane lemne de foc competența no tariatului comunal pe anul 1931.

II. Pentru vopsirea locuinței notariale și repararea edificiilor laterale.

Licitatiunea se va ținea în conformitate cu art 88—110, din L. C. P. cu oferte închise și sigilate.

Licitatii vor depune 5% la sută garanție din suma oferită.

Caietul de sarcini se poate vedea zilnic în biroul notarial în timpul orelor oficiale.

Intrucât licitațiunile de mai sus, vor rămânea fără rezultat, se va ținea o nouă licitație în ziua de 10 Iulie 1931. Comlăuș, la 25 Maiu 1931.

Notar:
Indescifrabil

Primar:
I. Vășcan

Publicațiune.

Se aduce la cunoștință generală, Primăria municipiului Arad, în ziua de 25 Iunie 1931, ora 11 a.m. va ține în biroul Serviciului economice Camera nr. 59 a doua licitațiune publică cu oferte închise și sigilate în conformitate cu Art. 88-110 din legea contabilității publice, — pentru asigurarea contra incendiului, stricăciunii exploziei, furtului și răspunderilor civile provenite din accidente, alor două (patru) autocamioane și 1 (un) autostropiter proprietatea municipiului Arad.

Concurenții pentru a fi admiși la licitațiune trebuie să depună în fața Comisiunei de licitații deodată cu oferta și garanția provizorică de 5% în numărar sau hârtii garantate de Stat.

Caietul de sarcini și condițiunile de licitație se pot vedea în Camera 59 primăriei în orele de serviciu.

Arad, la 4 Iunie 1931.

Primăria Municipiului Arad
Nr. 14.208/1931.

Publicațiune.

Neaprobându se rezultatul licitațiune publice ținută în ziua de 29 Aprilie 1931, se aduce la cunoștință generală că Primăria municipiului Arad,

în ziua de 22 Iunie 1931, ora 11 a.m. va ține în biroul Serviciului economice camera 59. licitațiune publică cu oferte închise și sigilate în conformitate cu Art. 88—110 din legea contabilității publice, pentru furnizarea alor două autocamioane cu trei osii în valoare de cca 480.000 lei.

Concurenții pentru a fi admiși la licitațiune trebuie să depună în fața Comisiunei de licitații deodată cu oferta și garanția provizorică de 5% în numărar sau hârtii garantate de Stat.

Caietul de sarcini și condițiunile de licitație se pot vedea în Camera 59 primăriei în orele de serviciu.

Arad, la 4 Iunie 1931.

Primăria Municipiului Arad
Nr. 13.611/1931.

România.

Primăria Municipiului Arad.

Serviciul tehnic.

No. 16687/1931.

Deciziune.

Noi, Primarul și Delegatia Consiliului comunal al Municipiului Arad deliberând asupra cererii ziaristilor dela redacția ziarului cotidian „Arad Közlöny“ pentru a li se elibera bilete de intrare gratuită la băile „Neptun“

DECIDEM:

Revenim asupra deciziunei Nr. 14371/1931 incuviințăm eliberarea biletelor de intrare gratuită la băile Neptun tuturor ziaristilor de carieră, ca au numai aceasta ocupațiune și se susțin din plata primită dela Administrația ziarului. Înainte de eliberarea biletelor de intrare se vor prezenta acari dovedesc că solicitantul este angajat al ziarului, că alta ocupațiune are și că după plată ce primește achită la Administrația Financiară de rea cuvenită Statului.

Desprece avizăm: Redacția și Administrația ziarului: Arad Közlöny Erdélyi Hirlap, Reggel Timpul, Arad Românu, Voinea Poporului, Arad Uj:ág, precum Serviciul financiar tehnic și Secretarul general.

Dat din ședința Delegației Consiliului comunal al Municipiului Arad ținută la 28, Maiu 1931.

Primar: (ss) Luțai
Secretar general: (ss) Stefănuț